

การศึกษาสภาพการจัดการเรียนการสอนพลศึกษาของมหาวิทยาลัยราชภัฏ
เครือข่ายกรุงเทพมหานครและภาคกลาง

THE STATUS OF PHYSICAL EDUCATION LEARNING AND TEACHING MANAGEMENT OF
RAJABHAT UNIVERSITIES UNDER BANGKOK AND CENTRAL REGION NETWORK

การะเกด หัตถกิจวิไล^{1*} อรพิมล กิตติธีรโสภณ¹ และวิเชียร ทูวิลา¹

Karaked Hutthakitvilai^{1*}, Ornpimol Kittiteerasopon¹ and Wichian Tuvira¹

¹คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา กรุงเทพมหานคร

¹Faculty of Education, Bansomdejchaopraya Rajabhat University, Bangkok

*Corresponding author: lovediaryked@gmail.com

Received: April 21, 2025

Revised: April 28, 2025

Accepted: May 1, 2025

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพและปัญหาการจัดการเรียนการสอนพลศึกษาของมหาวิทยาลัยราชภัฏเครือข่ายกรุงเทพมหานครและภาคกลาง กลุ่มตัวอย่างเป็นอาจารย์สาขาวิชาพลศึกษา ของมหาวิทยาลัยราชภัฏเครือข่ายกรุงเทพมหานครและภาคกลาง ปีการศึกษา 2567 ณ สถาบันการศึกษา จำนวน 10 แห่ง ได้จากการสุ่มอย่างง่าย จำนวน 52 คน ด้วยความสนใจ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถามสภาพการจัดการเรียนการสอนพลศึกษาของมหาวิทยาลัยราชภัฏเครือข่ายกรุงเทพมหานครและภาคกลาง แบ่งเป็น 5 ด้าน ได้แก่ ด้านหลักสูตรและการเรียนการสอน ด้านอาจารย์ผู้สอน ด้านนักศึกษา ด้านสถานที่ อุปกรณ์และสิ่งอำนวยความสะดวกทางพลศึกษา และด้านการวัดและประเมินผลพลศึกษา (IOC เท่ากับ 1 และได้ค่าสัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่นของ Cronbach เท่ากับ 0.99) วิเคราะห์ข้อมูลโดยการแจกแจงความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย (M) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ผลการศึกษาพบว่า สภาพการจัดการเรียนการสอนพลศึกษาของมหาวิทยาลัยราชภัฏเครือข่ายกรุงเทพมหานครและภาคกลาง ด้านหลักสูตรและการเรียนการสอนภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านโดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย พบว่า ด้านการวัดและประเมินผลพลศึกษา (M = 4.44, S.D. = 0.67) ด้านอาจารย์ผู้สอน (M = 4.28, S.D. = 0.81) ด้านหลักสูตรและการเรียนการสอน (M = 4.27, S.D. = 0.71) ด้านนักศึกษา (M = 3.67, S.D. = 0.86) และด้านสถานที่ อุปกรณ์และสิ่งอำนวยความสะดวกทางพลศึกษา (M = 3.64, S.D. = 0.94) ตามลำดับ

คำสำคัญ: สภาพปัญหา แนวทาง การจัดการเรียนการสอนพลศึกษา

Abstract

The purpose of this study is to examine the status and issues of physical education learning and teaching management at Rajabhat Universities under the Bangkok and central region network. The sample group consisted of 52 physical education lecturers from Rajabhat Universities in the Bangkok and Central Region Network, academic year 2024, at 10 educational institutions. They were selected by simple random sampling. The research instrument was a questionnaire on the physical education teaching conditions of the Bangkok and Central Region Rajabhat Universities, divided into 5 areas: curriculum and teaching

management, lecturer, student, physical education venues, equipment and facilities, and physical education measurement and evaluation ($IOC = 1$ and with a Cronbach's coefficient of reliability = 0.99). Data were analyzed using frequency distribution, percentage, mean (M), and standard deviation (SD). The findings revealed that status and issues of physical education learning and teaching management at Rajabhat Universities under the Bangkok and central region network were at a high level overall. When considering each aspect, ranked from highest to lowest, it was found that the Physical Education Measurement and Evaluation Lecturer ($M = 4.44$, $S.D. = 0.67$), Curriculum and Teaching Management ($M = 4.28$, $S.D. = 0.81$), Student ($M = 4.27$, $S.D. = 0.71$), and Physical Education Venues, Equipment, and Facilities ($M = 3.67$, $S.D. = 0.86$) were 3.64 , $S.D. = 0.94$, respectively.

Keywords: Status, Guidelines, Physical Education Learning Teaching Management

บทนำ

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2560 กล่าวถึงความสำคัญของการศึกษาในหลายมาตรา โดยเฉพาะในมาตรา 54 ซึ่งระบุว่า รัฐต้องส่งเสริมและจัดให้มีการศึกษาภาคบังคับให้ครอบคลุมและมีคุณภาพ พร้อมทั้งส่งเสริมการศึกษาระดับอุดมศึกษา การศึกษาในด้านการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ และการส่งเสริมการวิจัยและนวัตกรรมเพื่อการพัฒนาประเทศ นอกจากนี้ยังเน้นถึงการที่รัฐต้องให้ความสำคัญกับการศึกษาที่เสมอภาคและเข้าถึงได้สำหรับทุกคน โดยไม่มีการเลือกปฏิบัติ การศึกษาจึงถือเป็นเครื่องมือสำคัญในการพัฒนาความรู้และทักษะของประชาชนเพื่อการเติบโตทางเศรษฐกิจและสังคม รวมถึงการยกระดับคุณภาพชีวิตและเสริมสร้างความเข้มแข็งของประเทศในระยะยาว (Constitution Drafting Committee, 2017) อีกทั้งการพัฒนาครูถือเป็นหนึ่งในแผนยุทธศาสตร์ชาติและกลไกระบบพัฒนาวิชาชีพครูด้วย ดังนั้น ครู จึงมีความสำคัญอย่างยิ่ง เพื่อให้การศึกษาสามารถปรับเปลี่ยนเพื่อให้เด็กและเยาวชนสามารถอยู่ในโลกที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วนี้ได้ ด้วยเหตุนี้ ครูจึงถือเป็นปัจจัยสำคัญในการขับเคลื่อนการศึกษา

สำหรับ มหาวิทยาลัยราชภัฏถือเป็นองค์กรขนาดใหญ่ที่ทำหน้าที่ผลิตครู มหาวิทยาลัยราชภัฏทั้ง 38 แห่งได้ร่วมจัดทำ “การผลิตบัณฑิตและพัฒนาครูฐานสมรรถนะเพื่อพัฒนากำลังคนสำหรับศตวรรษที่ 21” (PTRU Model: Professional Teacher of Rajabhat University)” โดยกำหนดสมรรถนะบัณฑิตราชภัฏ ไว้ 17 สมรรถนะ ให้มีสมรรถนะและอัตลักษณ์เฉพาะ มหาวิทยาลัย กล่าวคือ ทดลองใช้หลักสูตรแกนกลางในการผลิตบัณฑิตครู ที่ถูกเติมเต็มความเชี่ยวชาญเฉพาะทางตามบริบทของแต่ละมหาวิทยาลัยราชภัฏเพิ่มขึ้น และโมเดลผลิตบัณฑิตครู (PTRU Model) มีสมรรถนะบัณฑิตราชภัฏ 17 สมรรถนะ ประกอบด้วย 1. ปฏิบัติงานครูอย่างมืออาชีพ 2. ภาวะผู้นำและสัมพันธ์ชุมชน 3. บริหารจัดการชั้นเรียน 4. ทำงานเป็นทีม 5. ใช้เทคโนโลยีดิจิทัล 6. สื่อสารอย่างมีกลยุทธ์ 7. บุคลิกภาพความเป็นครูและทัศนคติในการปรับตัว 8. จิตอาสา จิตสาธารณะ 9. ศิลปะการใช้สื่อ 10. อำนวยการเรียนรู้ 11. วัดและประเมิน 12. ประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง 13. ออกแบบและพัฒนาหลักสูตร 14. เป็นพลเมืองดี 15. บูรณาการศาสตร์สู่การสอน 16. นวัตกรรมทางการศึกษา และ 17. จิตวิญญาณความเป็นครู (MarketPlus, 2023) ทั้งนี้เพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษา และสร้างครูที่จะไปทำให้เด็กและเยาวชนของชาติมีคุณภาพ ซึ่งโมเดลดังกล่าวที่ผลิตออกมานั้นถือว่าสอดคล้องกับนโยบายการศึกษาในเรื่องการผลิตครูและเป็นนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการที่ว่าด้วยการผลิตครูนำคุณภาพสู่สังคม และเป็นโอกาสดีที่มหาวิทยาลัยราชภัฏคิดค้นนวัตกรรม เพื่อตอบโจทย์ปัญหาของประเทศในหลายมิติ สำหรับรูปแบบที่มหาวิทยาลัยราชภัฏกำหนดเพื่อพัฒนาครูนั้นจะเกิดความร่วมมือกันกับทุกฝ่ายตั้งแต่ฝ่ายผลิตฝ่ายผู้ใช้ครู และฝ่ายผู้ควบคุมให้ลงมือต่อยอดกันอย่างจริงจัง

ปัจจุบันมีการเปลี่ยนแปลงทางการศึกษาให้สอดคล้องกับศตวรรษที่ 21 เป็นผลให้การจัดการเรียนรู้วิชาพลศึกษามีการเปลี่ยนแปลงตามไปด้วยเพื่อให้สอดคล้องกับเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น และมีความเป็นสากล อีกทั้งแผนการส่งเสริมกิจกรรมทางกาย (พ.ศ. 2561 - 2573) กล่าวไว้ว่า การส่งเสริมการมีกิจกรรมทางกายสำหรับเด็กปฐมวัย วัยเรียนและวัยรุ่น ในสถานศึกษาการดำเนินการส่งเสริมกิจกรรมทางกายในสถานศึกษาเน้นผ่านรูปแบบการเรียนรู้วิชาพลศึกษา ซึ่งอาจไม่เพียงพอ เนื่องจากยังมีนักเรียนประมาณร้อยละ 73 ที่มีกิจกรรมทางกายไม่เพียงพอที่ผ่านมามีการดำเนินการส่งเสริมกิจกรรมทางกายในสถานศึกษาหลายแห่ง แต่ไม่ได้กำหนดระยะเวลาการมีกิจกรรมที่ชัดเจนและโครงการโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพเพื่อพัฒนาเด็กและเยาวชนทางด้านสุขภาพโดยมีเกณฑ์มาตรฐาน 10 องค์ประกอบ อันมีเรื่องการออกกำลังกาย กีฬา และนันทนาการเป็นหนึ่งในเกณฑ์ (แต่ไม่บังคับ) พบว่า สถานศึกษาสามารถส่งเสริมกิจกรรมทางกายและลดพฤติกรรมเนือยนิ่งได้นอกเหนือจากชั่วโมงพลศึกษา อาทิ การออกกำลังกายหน้าเสาธงตอนเช้า การเล่นกีฬาหรือออกกำลังกายนอกเวลาเรียน (Physical Activity Promotion Plan Development Committee, 2018) อีกทั้งประกอบกับรัฐบาลได้วางแผนยุทธศาสตร์ชาติระยะ 20 ปี (พ.ศ. 2561 - พ.ศ. 2580) ที่มีการกำหนดวิสัยทัศน์ของประเทศไว้ ดังนี้ ประเทศมีความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน เป็นประเทศที่พัฒนาแล้วด้วยการพัฒนาตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง (Office of the Secretary of the National Strategy Committee, 2018) ยุทธศาสตร์ชาติด้านการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์ มีตัวชี้วัดที่กล่าวไว้ว่า ปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้ที่ตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงในศตวรรษที่ 21 มุ่งเน้นผู้เรียนให้มีทักษะการเรียนรู้และมีใจใฝ่เรียนรู้ตลอดเวลา โดย 1) การปรับเปลี่ยนระบบการเรียนรู้ให้เอื้อต่อการพัฒนาทักษะสำหรับศตวรรษที่ 21 2) การเปลี่ยนโฉมบทบาท “ครู” ให้เป็นครูยุคใหม่ 3) การเพิ่มประสิทธิภาพระบบบริหารจัดการศึกษาในทุกระดับ ทุกประเภท 4) การพัฒนาระบบการเรียนรู้ตลอดชีวิต 5) การสร้างความตื่นตัวให้คนไทยตระหนักถึงบทบาท ความรับผิดชอบ และการวางตำแหน่งของประเทศไทยในภูมิภาคเอเชียอาคเนย์และประชาคมโลก 6) การวาง พื้นฐานระบบรองรับการเรียนรู้โดยใช้ดิจิทัลแพลตฟอร์ม และ 7) การสร้างระบบ การศึกษาเพื่อเป็นเลิศทางวิชาการระดับนานาชาติ

จากความสำคัญของการเปลี่ยนโฉมบทบาท “ครู” ให้เป็นครูยุคใหม่นั้น สาเหตุอาจมาจากคุณภาพการศึกษา และผลสัมฤทธิ์ของนักเรียน นักศึกษาลดลง ด้านหลักสูตรและกิจกรรมการเรียนการสอนพลศึกษา ด้านครูผู้สอน ด้านผู้บริหาร ด้านสถานที่ ด้านสิ่งสนับสนุนการเรียนรู้ ฯ เป็นต้น ดังนั้นความสำคัญของการจัดการเรียนการสอนให้เกิดคุณลักษณะต่าง ๆ ให้บรรลุตามความมุ่งหมายของหลักสูตรครูพลศึกษา การจัดการเรียนการสอนครูพลศึกษาควรมีคู่มือหรือแนวทางในการดำเนินการจัดการเรียนการสอนพลศึกษาสำหรับมหาวิทยาลัยราชภัฏเครือข่ายกรุงเทพมหานครและภาคกลาง จากการสังเคราะห์ข้อมูลงานวิจัยเกี่ยวกับสภาพการจัดการเรียนการสอนพลศึกษา ผู้วิจัยได้สรุปประเด็นสำหรับศึกษาออกเป็น 5 ประเด็นคือ 1. ด้านหลักสูตรและการเรียนการสอน 2. ด้านอาจารย์ผู้สอน 3. ด้านนักศึกษา 4. ด้านสถานที่ อุปกรณ์และสิ่งอำนวยความสะดวกทางพลศึกษา และ 5. ด้านการวัดและการประเมินผล คณะผู้วิจัยจึงสนใจจัดทำเรื่อง การศึกษาสภาพ และปัญหาการจัดการเรียนการสอนของนักศึกษาครูพลศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏเครือข่ายกรุงเทพมหานครและภาคกลาง โดยวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพและปัญหาการจัดการเรียนการสอนพลศึกษาของมหาวิทยาลัยราชภัฏเครือข่าย กรุงเทพมหานครและภาคกลาง เนื่องจากการเป็นนักศึกษาที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอนของนักศึกษาครูพลศึกษา ซึ่งเป็นส่วนสำคัญในการเตรียมความพร้อมให้กับนักศึกษาครูที่มีบทบาทในการสอนวิชาพลศึกษาในอนาคต การศึกษานี้จะช่วยให้เห็นถึงปัญหาที่มีอยู่ในกระบวนการจัดการเรียนการสอน ทั้งในแง่ของเนื้อหาหลักสูตร วิธีการสอน และการสนับสนุนจากสถาบันการศึกษา เช่น การขาดแคลนอุปกรณ์การเรียนการสอนที่เหมาะสม การขาดประสบการณ์ในการฝึกสอนจริง หรือการขาดความพร้อมของคณาจารย์ในบางด้าน

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาสภาพการจัดการเรียนการสอนพลศึกษาของมหาวิทยาลัยราชภัฏเครือข่ายกรุงเทพมหานครและภาคกลาง มีขั้นตอนการดำเนินการวิจัย ดังนี้

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ อาจารย์สาขาวิชาพลศึกษา ของมหาวิทยาลัยราชภัฏเครือข่ายกรุงเทพมหานครและภาคกลาง ปีการศึกษา 2567 ณ สถาบันการศึกษา จำนวน 10 แห่ง ดังนี้ เครือข่ายกรุงเทพมหานคร จำนวน 4 แห่ง คือ มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา จำนวน 23 คน และภาคกลาง จำนวน 6 แห่ง คือ มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม มหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง จำนวน 38 คน รวมจำนวนทั้งสิ้น 61 คน (Office of the Permanent Secretary, Ministry of Higher Education, Science, Research and Innovation, 2024)

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ อาจารย์สาขาวิชาพลศึกษา ของมหาวิทยาลัยราชภัฏเครือข่ายกรุงเทพมหานครและภาคกลาง ปีการศึกษา 2567 ณ สถาบันการศึกษา จำนวน 10 แห่ง ดังนี้ เครือข่ายกรุงเทพมหานคร จำนวน 4 แห่ง คือ มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา จำนวน 23 คน และภาคกลาง จำนวน 6 แห่ง คือ มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม มหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง จำนวน 38 คน รวมจำนวนทั้งสิ้น 61 คน ทำการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) โดยใช้ตารางสุ่มสุ่มของ Krejcie & Morgan (Itthipat, 2019) จำนวน 52 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

แบบสอบถามสภาพการจัดการเรียนการสอนพลศึกษาของมหาวิทยาลัยราชภัฏเครือข่ายกรุงเทพมหานครและภาคกลาง ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น โดยแบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบสำรวจรายการ (Check List)

ตอนที่ 2 แบบสอบถามสภาพการจัดการเรียนการสอนพลศึกษาของมหาวิทยาลัยราชภัฏเครือข่ายกรุงเทพมหานครและภาคกลาง โดยแบ่งออกเป็น 5 ด้าน คือ

1. ด้านหลักสูตรและการเรียนการสอน
2. ด้านอาจารย์ผู้สอน
3. ด้านนักศึกษา
4. ด้านสถานที่ อุปกรณ์และสิ่งอำนวยความสะดวกทางพลศึกษา
5. ด้านการวัดและประเมินผลพลศึกษา

แบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด ตามเกณฑ์การวัดเครื่องมือใช้วิธีของลิเคิร์ต (Likert)

ตอนที่ 3 แบบสอบถามความคิดเห็น ข้อเสนอแนะ และแนวทางแก้ไขอื่น ๆ เกี่ยวกับสภาพและปัญหาการจัดการเรียนการสอนพลศึกษาของมหาวิทยาลัยราชภัฏเครือข่ายกรุงเทพมหานครและภาคกลาง ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบปลายเปิด (Open-end Question)

โดยคณะผู้วิจัยมีขั้นตอนการสร้างและหาคุณภาพของเครื่องมือวิจัย ดังนี้

1. ศึกษาเอกสาร ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2. ดำเนินการสร้างแบบสอบถามสภาพการจัดการเรียนการสอนพลศึกษาของมหาวิทยาลัยราชภัฏเครือข่าย กรุงเทพมหานครและภาคกลาง

3. นำแบบสอบถามสภาพการจัดการเรียนการสอนพลศึกษาของมหาวิทยาลัยราชภัฏเครือข่ายกรุงเทพมหานครและภาคกลางที่สร้างขึ้น ตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ ได้แก่ การตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาด้วยผู้เชี่ยวชาญ และนำไปทดลองใช้เพื่อตรวจสอบคุณภาพด้านความเที่ยง จากนั้นแก้ไขแบบสอบถามปรับปรุงข้อคำถามตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญที่ไปเก็บข้อมูล

3.1. การตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content validity) ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 ท่าน ผู้เชี่ยวชาญด้านการจัดการเรียนการสอนพลศึกษา เพื่อตรวจสอบคุณภาพด้านความตรงเชิงเนื้อหา ประเมินหาค่าดัชนี IOC (Item Objective Congruence) เท่ากับ 1.00 ทุกข้อ

3.2 การตรวจสอบคุณภาพของแบบสอบถามด้านความเที่ยง (Reliability) ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่ปรับปรุงตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญไปทดลองใช้ (Try out) กับอาจารย์ จำนวน 10 คน ที่มีลักษณะคล้ายกับกลุ่มตัวอย่างวิจัย เพื่อตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือด้านความเที่ยงแบบสอดคล้องภายใน (Internal consistency) ประเมินหาค่าสัมประสิทธิ์ครอนบาคแอลฟา (Cronbach's alpha coefficient) เท่ากับ 0.99

4. นำแบบสอบถามมาจัดทำเป็นแบบสอบถามสภาพการจัดการเรียนการสอนพลศึกษาของมหาวิทยาลัยราชภัฏเครือข่ายกรุงเทพมหานครและภาคกลางฉบับสมบูรณ์ เพื่อดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลต่อไป

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยนำเครื่องมือที่สร้างแล้วไปเก็บรวบรวมข้อมูล โดยดำเนินการเก็บข้อมูล ตามลำดับดังต่อไปนี้

1. ทำหนังสือขอความอนุเคราะห์ในการเก็บข้อมูลมหาวิทยาลัยราชภัฏเครือข่ายกรุงเทพมหานครและภาคกลาง

2. ผู้วิจัยส่งจดหมายขอความอนุเคราะห์ และประสานงานกับตัวแทนมหาวิทยาลัยราชภัฏเครือข่ายกรุงเทพมหานครและภาคกลาง ซึ่งแจ้งรายละเอียด และขอความร่วมมือจากทางตัวแทนสำหรับการส่ง Link และ QR Code แบบสอบถามออนไลน์ ให้กับกลุ่มตัวอย่าง

3. ผู้วิจัยได้ทำการตรวจนับผลการตอบแบบสอบถามออนไลน์ โดยได้รับผลการตอบแบบสอบถามกลับจากกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 52 คน

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

1. ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม วิเคราะห์โดยการแจกแจงความถี่ และค่าร้อยละ

2. ข้อมูลสภาพการจัดการเรียนการสอนพลศึกษาของมหาวิทยาลัยราชภัฏเครือข่ายกรุงเทพมหานครและภาคกลาง วิเคราะห์โดยการแจกแจงความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย (M) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

สำหรับข้อมูลเมื่อมีการหาค่าเฉลี่ยแล้ว จะมีการแปลความหมาย (Boonchum, 2013) ดังต่อไปนี้

น้อยที่สุด	ค่าเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 1.00 – 1.49
น้อย	ค่าเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 1.50 – 2.49
ปานกลาง	ค่าเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 2.50 – 3.49
มาก	ค่าเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 3.50 – 4.49
มากที่สุด	ค่าเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 4.50 – 5.00

ผลการวิจัย

ผลการวิจัยเรื่องการศึกษาสภาพการจัดการเรียนการสอนพลศึกษาของมหาวิทยาลัยราชภัฏเครือข่าย กรุงเทพมหานครและภาคกลาง มีดังนี้

1. ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามสภาพการจัดการเรียนการสอนพลศึกษาของมหาวิทยาลัยราชภัฏเครือข่าย กรุงเทพมหานครและภาคกลาง พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่อยู่ที่มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม คิดเป็นร้อยละ 15.38 รองลงมามหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม และมหาวิทยาลัยราชภัฏบ้ายสมเด็จเจ้าพระยา คิดเป็นร้อยละ 13.46 ดังตารางที่ 1 (Table 1.)

Table 1. General information of the respondents to the questionnaire on the status of physical education teaching at Rajabhat Universities in the Bangkok and Central Region networks (n = 52)

Rajabhat Universities	Frequency	Percentage
Kanchanaburi Rajabhat University	5	9.62
Chandakasem Rajabhat University	7	13.46
Thepsatri Rajabhat University	5	9.62
Thonburi Rajabhat University	3	5.77
Nakhon Pathom Rajabhat University	8	15.38
Bansomdejchaopraya Rajabhat University	7	13.46
Phranakhon Rajabhat University	3	5.77
Phetchaburi Rajabhat University	4	7.69
Rambhai Barni Rajabhat University	6	11.54
Muban Chombueng Rajabhat University	4	7.69
Total	52	100.00

2. ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของสภาพการจัดการเรียนการสอนพลศึกษาของมหาวิทยาลัยราชภัฏเครือข่าย กรุงเทพมหานครและภาคกลาง ส่วนใหญ่อยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย พบว่า ด้านการวัดและประเมินผลพลศึกษาอยู่ในระดับมาก รองลงมาด้านอาจารย์ผู้สอน ด้านหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน ด้านนักศึกษา และสุดท้ายด้านสถานที่ อุปกรณ์และสิ่งอำนวยความสะดวกทางพลศึกษา ดังตารางที่ 2 (Table 2.)

Table 2. Mean and standard deviation of the respondents to the questionnaire on the status of physical education teaching at Rajabhat Universities in the Bangkok and Central Region networks (n = 52)

Item	Status of Physical Education Learning and Teaching Management		
	M	S.D.	Level
Curriculum and teaching management	4.27	0.71	High
Lecturer	4.28	0.81	High
Student	3.67	0.86	High
Physical education venues, equipment, and facilities	3.64	0.94	High
Physical Education Measurement and Evaluation	4.44	0.67	High

3. ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ด้านหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน ส่วนใหญ่อยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ 3 ลำดับแรก พบว่า การจัดการเรียนการสอนที่ปลูกฝังให้นักศึกษามีคุณธรรม จริยธรรม มีระเบียบวินัย และมีน้ำใจนักกีฬา อยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมาหลักสูตรมีการปรับปรุงรายวิชาทางพลศึกษาอย่างสม่ำเสมอ (เช่น กติกา กีฬา ฯ) และหลักสูตรมีเงื่อนไขการเก็บชั่วโมงฝึกปฏิบัติงานทางวิชาชีพพลศึกษา ก่อนออกฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู อยู่ในระดับมาก ดังตารางที่ 3 (Table 3.)

Table 3. Mean and standard deviation of curriculum and teaching management (n = 52)

Curriculum and teaching management	M	S.D.	Level
1. The course content is appropriate for the current situation.	4.17	0.62	High
2. The curriculum is constantly updated with physical education subjects (e.g., sports rules, etc.).	4.40	0.60	High
3. The course has a condition for collecting hours of physical education professional training before going out to practice teaching experience.	4.31	1.00	High
4. Appropriateness of the number of study hours per week.	3.88	0.58	High
5. Teaching and learning are in line with the content and objectives of the course.	4.21	0.64	High
6. Teaching and learning management that instills in students morality, ethics, discipline, and sportsmanship	4.63	0.53	Very High

4. ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ด้านอาจารย์ผู้สอน ส่วนใหญ่อยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ 3 ลำดับแรก พบว่า มีความสนใจและเอาใจใส่ต่อนักศึกษา อยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมาได้มีการพัฒนาองค์ความรู้ทางสาขาวิชา พลศึกษาอย่างต่อเนื่อง และความเหมาะสมของจำนวนอาจารย์ผู้สอนต่อจำนวนนักศึกษา อยู่ในระดับมาก ดังตารางที่ 4 (Table 4.)

Table 4. Mean and standard deviation of lecturer (n = 52)

Lecturer	M	S.D.	Level
1. Continuous development of knowledge in the field of physical education.	4.31	0.58	High
2. Modern teaching methods, using technology or innovation to help manage teaching and learning.	4.19	0.72	High
3. Have creative ideas in teaching.	4.15	0.78	High
4. Be interested and attentive to students.	4.63	0.53	Very High
5. Teaching hours are appropriate.	4.13	0.89	High
6. Appropriateness of the number of teachers to the number of students.	4.25	1.19	High

5. ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ด้านนักศึกษา ส่วนใหญ่อยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ 3 ลำดับแรก พบว่า นักศึกษาแต่งกายสุภาพเรียบร้อย อยู่ในระดับมาก รองลงมานักศึกษาเห็นความสำคัญและคุณค่าวิชาชีพ พลศึกษา และนักศึกษามีจิตอาสา และจิตสาธารณะ อยู่ในระดับมาก ดังตารางที่ 5 (Table 5.)

Table 5. Mean and standard deviation of student (n = 52)

Student	M	S.D.	Level
1. Students dress politely and neatly.	4.02	0.73	High
2. Students are punctual in their studies.	3.62	0.92	High
3. Students are interested and enthusiastic in learning.	3.50	0.85	High
4. Students are responsible for the assigned tasks.	3.37	0.77	Moderate
5. Students have volunteer spirit and public spirit.	3.65	1.05	High
6. Students see the importance and value of the physical education profession.	3.85	0.67	High

6. ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ด้านสถานที่ อุปกรณ์และสิ่งอำนวยความสะดวกทางพลศึกษา ส่วนใหญ่อยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ 3 ลำดับแรก พบว่า สถานที่ อุปกรณ์ และสนามฝึกกิจกรรมพลศึกษามีมาตรฐาน อยู่ในระดับมาก รองลงมาสถานที่ อุปกรณ์ และสนามฝึกกิจกรรมพลศึกษามีสภาพพร้อมใช้งานและปลอดภัย และสถานที่ อุปกรณ์ และสนามฝึกกิจกรรมพลศึกษามีเพียงพอกับจำนวนนักศึกษา อยู่ในระดับมาก ดังตารางที่ 6 (Table 6.)

Table 6. Mean and standard deviation of physical education venues, equipment, and facilities (n = 52)

Physical education venues, equipment and facilities	M	S.D.	Level
1. The place, equipment, and physical education training field are sufficient for the number of students.	3.75	0.79	High
2. The physical education activity venue, equipment, and training ground are ready for use and safe.	3.77	0.76	High
3. The location, equipment, and physical education activity training field are up to standard.	4.04	0.68	High
4. Suitability of the storage location for physical education equipment.	3.62	0.91	High
5. Appropriateness of changing places for students.	3.29	1.09	Moderate
6. There are clean drinking water dispensers sufficient for the number of students.	3.37	1.16	Moderate

7. ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ด้านการวัดและประเมินผลพลศึกษา ส่วนใหญ่อยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ 3 ลำดับแรก พบว่า มีการแจ้งล่วงหน้าให้นักศึกษาทราบก่อนการวัดและประเมินผล อยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมา มีการวัดและประเมินผลทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ และมีการชี้แจงให้นักศึกษาทราบถึงเกณฑ์การวัดและประเมินผล อยู่ในระดับมากที่สุด ดังตารางที่ 7 (Table 7.)

Table 7. Mean and standard deviation of Physical Education Measurement and Evaluation (n = 52)

Physical Education Measurement and Evaluation	M	S.D.	Level
1. Students are informed of the measurement and evaluation criteria.	4.56	0.50	Very High
2. Students are informed in advance before the measurement and evaluation.	4.63	0.49	Very High
3. There is measurement and evaluation before and after learning.	4.15	0.92	High
4. There is measurement and evaluation of both theoretical and practical aspects.	4.63	0.60	Very High
5. There are clear scoring criteria.	4.29	0.67	High
6. The scores are notified to students during the course.	4.37	0.66	High

8. ความคิดเห็น ข้อเสนอแนะ และแนวทางแก้ไขอื่น ๆ เกี่ยวกับสภาพและปัญหาการจัดการเรียนการสอนพลศึกษาของมหาวิทยาลัยราชภัฏเครือข่ายกรุงเทพมหานครและภาคกลาง พบว่า ด้านสถานที่ อุปกรณ์และสิ่งอำนวยความสะดวกทางพลศึกษา ควรมีการบำรุงรักษา หรือการแจ้งซ่อมบำรุง และดำเนินการได้ รวมถึงการดูแลและตรวจสอบคุณภาพต้นน้ำดื่มอย่างสม่ำเสมอ เพื่อส่งเสริมสุขภาพของผู้เรียน ด้านนักศึกษา มหาวิทยาลัยควรจัดกิจกรรมหรือรูปแบบการเรียนรู้ที่เน้นความรับผิดชอบ เช่น การทำงานกลุ่มที่มีบทบาทชัดเจน การให้คะแนนตามการมีส่วนร่วม หรือการให้ผู้เรียนประเมินตนเองเพื่อปลูกฝังวินัยและความรับผิดชอบ

อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการศึกษาสภาพการจัดการเรียนการสอนพลศึกษาของมหาวิทยาลัยราชภัฏเครือข่ายกรุงเทพมหานครและภาคกลาง มีดังนี้

ด้านหลักสูตรและการเรียนการสอน โดยภาพรวมพบว่า สภาพมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ($M = 4.27$, $S.D. = 0.71$) และค่าเฉลี่ยรายข้อลำดับแรกคือ การจัดการเรียนการสอนที่ปลูกฝังให้นักศึกษามีคุณธรรม จริยธรรม มีระเบียบวินัย และมีน้ำใจนักกีฬา มีสภาพความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด ($M = 4.63$, $S.D. = 0.53$) นั้นอาจเป็นเพราะรูปแบบการจัดการเรียนการสอนพลศึกษามีทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ ส่งผลให้แสดงถึงน้ำใจนักกีฬาสามารถปลูกฝังได้จากการเรียนรู้แบบร่วมมือ (collaborative learning) และกิจกรรมกลุ่ม ที่เน้นความร่วมมือมากกว่าการแข่งขันเพียงอย่างเดียว การให้และรับข้อเสนอแนะด้วยความเคารพ การยอมรับความพ่ายแพ้หรือความผิดพลาด และการสนับสนุนเพื่อนร่วมทีมล้วนเป็นการเสริมสร้างน้ำใจนักกีฬา (Phutthapong & Wongsuwan, 2022) และค่าเฉลี่ยรายข้อลำดับสุดท้ายคือ ความเหมาะสมของจำนวนชั่วโมงเรียนต่อสัปดาห์ มีสภาพความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ($M = 3.88$, $S.D. = 0.58$) สะท้อนถึงการบริหารจัดการตารางเรียนที่เอื้อต่อการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ ไม่ก่อให้เกิดภาระทางจิตใจหรือร่างกายที่มากเกินไป ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของการเรียนรู้เชิงลึก (Deep Learning) ที่สนับสนุนให้นักศึกษามีเวลาทบทวน เรียนรู้ด้วยตนเอง และเชื่อมโยงองค์ความรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ (Biggs & Tang, 2011) และตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษา (TQF) ได้กำหนดให้หนึ่งหน่วยกิตเทียบเท่ากับ 15 ชั่วโมงต่อภาคการศึกษา โดยเฉลี่ยแล้ว นักศึกษาควรมีเวลาเรียนในชั้นเรียนและนอกชั้นเรียนรวมกันไม่เกิน 45 ชั่วโมงต่อวิชาต่อภาคเรียน หรือประมาณ 3 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ต่อวิชา ซึ่งหากนักศึกษาเรียน 5–6 วิชา จะใช้เวลาเรียนประมาณ 15–18 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ ถือว่าอยู่ในเกณฑ์ที่เหมาะสม และสอดคล้องกับมาตรฐาน (Office of the Higher Education Commission, 2019) อีกทั้ง การมีจำนวนชั่วโมงเรียนที่เหมาะสม ช่วยลดความเครียด และเปิดโอกาสให้นักศึกษาทำกิจกรรมเสริม เช่น การทำกิจกรรมสโมสร์ ฝึกงาน ทำวิจัย หรือทำงานพาร์ทไทม์ ซึ่งล้วนเป็นประสบการณ์สำคัญที่ช่วยพัฒนาทักษะชีวิตและทักษะอาชีพ (Wongwanich et al., 2020)

ด้านอาจารย์ผู้สอน โดยภาพรวมพบว่า สภาพมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ($M = 4.28$, $S.D. = 0.81$) และค่าเฉลี่ยรายข้อลำดับแรกคือ การมีความสนใจและเอาใจใส่ต่อนักศึกษา มีสภาพความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ($M = 4.63$, $S.D. = 0.53$) การที่อาจารย์แสดงความเอาใจใส่ต่อนักศึกษา เช่น การเปิดโอกาสให้ซักถาม การให้คำแนะนำรายบุคคล หรือการติดตามพัฒนาการของนักศึกษา ส่งผลโดยตรงต่อ แรงจูงใจในการเรียนรู้และความผูกพันของนักศึกษาต่อรายวิชา ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ Chickering & Gamson (1987) ที่ระบุว่า "ความสัมพันธ์ใกล้ชิดและการสนับสนุนจากอาจารย์" เป็นหนึ่งในหลักการสำคัญของการเรียนการสอนในระดับอุดมศึกษา และมีความสอดคล้องกับมาตรฐาน AUN-QA ตามเกณฑ์ AUN-QA Criteria 5: Academic Staff มีการเน้นให้สถาบันอุดมศึกษาคัดเลือกและพัฒนาอาจารย์ที่มีทั้งความรู้ในวิชาชีพและ "ทักษะในการสร้างความสัมพันธ์กับผู้เรียน" ซึ่งการเอาใจใส่และสนับสนุนนักศึกษาเป็นหนึ่งในคุณสมบัติสำคัญที่ช่วยส่งเสริมสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ที่ดี (ASEAN University Network, 2015) แม้โดยรวมจะพบว่ามีความเหมาะสมในระดับมาก แต่อาจมีความแตกต่างของประสบการณ์นักศึกษาในแต่ละรายวิชา อาจารย์ควรมีการรับฟังความคิดเห็นนักศึกษา

เป็นระยะ ๆ และมีการพัฒนา soft skills เช่น ทักษะการสื่อสาร ความเข้าใจผู้เรียน และการใช้เทคโนโลยีเพื่อเสริมการเอาใจใส่ในยุครีการเรียนรู้แบบผสมผสาน (Hybrid Learning) และค่าเฉลี่ยรายข้อลำดับสุดท้ายคือ ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ มีสภาพความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ($M = 4.15$, $S.D. = 0.78$) แม้ว่าความคิดริเริ่มสร้างสรรค์จะเป็นคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของอาจารย์ แต่ในทางปฏิบัติอาจมีข้อจำกัด เช่น ความไม่คุ้นชินกับเทคโนโลยีใหม่หรือแนวทางการสอนแบบนวัตกรรม ภาระงานด้านอื่นที่ทำให้ขาดเวลาในการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้เชิงสร้างสรรค์ บริบทของหลักสูตรและการประเมินที่ยังเน้นรูปแบบดั้งเดิม ซึ่งอาจเป็นเหตุผลที่ทำให้ตัวชี้วัดนี้ได้ค่าเฉลี่ยน้อยกว่าข้ออื่น แม้อยู่ในระดับ “มาก” ก็ตาม (Kember & McNaught, 2007)

ด้านนักศึกษา โดยภาพรวมพบว่า สภาพมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ($M = 3.67$, $S.D. = 0.86$) และค่าเฉลี่ยรายข้อลำดับแรกคือ นักศึกษาแต่งกายสุภาพเรียบร้อย มีสภาพความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ($M = 4.02$, $S.D. = 0.73$) สะท้อนถึงการเคารพในกฎระเบียบของสถาบัน และยังเป็นการฝึกความเป็นมืออาชีพเบื้องต้นในบริบทของการใช้ชีวิตในสังคม และการทำงานในอนาคต ซึ่งเป็นแนวทางที่หลายมหาวิทยาลัยในไทยยังคงส่งเสริม เพื่อปลูกฝังจิตสำนึกด้านระเบียบวินัย (Kaewurai, 2018) การแต่งกายสุภาพยังแสดงออกถึงทัศนคติเชิงบวกของนักศึกษาต่อสถานศึกษา และสะท้อนว่านักศึกษามีความพร้อมในการเรียนรู้ในสภาพแวดล้อมที่เป็นทางการ (Chaiyasit & Sitthipornvorakul, 2019) และค่าเฉลี่ยรายข้อลำดับสุดท้ายคือ นักศึกษามีความรับผิดชอบต่องานที่ได้รับมอบหมาย มีสภาพความเหมาะสมอยู่ในระดับปานกลาง ($M = 3.37$, $S.D. = 0.77$) “ความรับผิดชอบ” เป็นทักษะหลักของการเรียนรู้และการทำงานในศตวรรษที่ 21 (Trilling & Fadel, 2009) สาเหตุของความรับผิดชอบที่ยังไม่สูงนัก อาจมาจากปัจจัยต่าง ๆ เช่น การขาดแรงจูงใจภายในในการเรียน (intrinsic motivation) การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ไม่เอื้อต่อการมีส่วนร่วม การขาดการติดตามและให้ feedback จากอาจารย์ การบริหารเวลาที่ไม่เหมาะสมในกลุ่มนักศึกษา (Wichian, 2020) สิ่งเหล่านี้อาจนำไปสู่พฤติกรรมที่ไม่ตรงต่อเวลา ไม่ส่งงานตามกำหนด หรือไม่ให้ความสำคัญกับงานกลุ่ม ซึ่งไม่เพียงแต่ส่งผลต่อผลการเรียน แต่ยังส่งผลต่อการพัฒนาคุณลักษณะด้านความรับผิดชอบในระยะยาว ควรมีการออกแบบคุณลักษณะด้านความรับผิดชอบของนักศึกษา คือ ออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) ที่ให้นักศึกษาได้มีบทบาทจริงในการทำงาน/รับผิดชอบ สร้างระบบการติดตามผลการเรียนรู้และให้ Feedback อย่างต่อเนื่อง ฝึกวินัยผ่านการประเมินรายงานหรือโครงการที่มีความต่อเนื่อง และเสริมสร้างแรงจูงใจจากภายใน (Intrinsic Motivation) เช่น การเชื่อมโยงบทเรียนกับชีวิตจริงหรือความสนใจของนักศึกษา

ด้านสถานที่ อุปกรณ์และสิ่งอำนวยความสะดวกทางพลศึกษา โดยภาพรวมพบว่า สภาพมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ($M = 3.64$, $S.D. = 0.94$) และค่าเฉลี่ยรายข้อลำดับแรกคือ สถานที่ อุปกรณ์และสนามฝึกกิจกรรมพลศึกษามีมาตรฐาน มีสภาพความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ($M = 4.04$, $S.D. = 0.68$) สะท้อนว่า สถานศึกษามีการจัดสรรสนามกีฬา ห้องเรียนพลศึกษา และอุปกรณ์ที่ได้มาตรฐาน สามารถรองรับการเรียนการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ ทั้งในกิจกรรมภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ ซึ่งเป็นองค์ประกอบสำคัญต่อการเรียนรู้แบบลงมือปฏิบัติจริง (hands-on learning) ตามแนวทางของกรมพลศึกษา (Department of Physical Education, 2020) ได้เน้นย้ำถึงการจัดพื้นที่และอุปกรณ์พลศึกษาที่เหมาะสม ต้องมีมาตรฐานด้านความปลอดภัย ความสะอาด และความพร้อมใช้งาน เพื่อส่งเสริมให้เกิดการเรียนรู้และออกกำลังกายอย่างปลอดภัยและต่อเนื่อง การมีสิ่งอำนวยความสะดวกครบครัน เช่น สนามกีฬามาตรฐาน อุปกรณ์ออกกำลังกายที่หลากหลาย และพื้นที่ฝึกซ้อมที่เหมาะสม ยังช่วยกระตุ้นให้นักศึกษามีทัศนคติเชิงบวกต่อการออกกำลังกาย ส่งผลต่อสุขภาพทั้งกายและจิตใจ (Sallis et al., 2012) และค่าเฉลี่ยรายข้อลำดับสุดท้ายคือ ความเหมาะสมของสถานที่เปลี่ยนเครื่องแต่งกายสำหรับนักศึกษา มีสภาพความเหมาะสมอยู่ในระดับปานกลาง ($M = 3.29$, $S.D. = 1.09$) บ่งชี้ถึง จุดอ่อนของการจัดสิ่งอำนวยความสะดวกในรายละเอียดที่เกี่ยวข้องกับความเป็นส่วนตัวและความสะดวกของผู้เรียน โดยเฉพาะในกิจกรรมที่ต้องเปลี่ยนเครื่องแต่งกาย เช่น การเรียนพลศึกษา หรือการออกกำลังกายในมหาวิทยาลัย สภาพห้องเปลี่ยนเสื้อผ้า เช่น ความสะอาด ความปลอดภัย ความเป็นส่วนตัว และเพียงพอต่อจำนวนผู้ใช้ เป็นปัจจัยที่มีผลต่อความรู้สึกของนักศึกษาในการเข้าร่วม

กิจกรรม และอาจส่งผลให้บางคนเสี่ยงกิจกรรมหากไม่รู้สึกสะดวกหรือมั่นใจ (Whitehead & Biddle, 2008)

ด้านการวัดและประเมินผลพลศึกษา โดยภาพรวมพบว่า สภาพมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ($M = 4.44$, $S.D. = 0.67$) และค่าเฉลี่ยรายข้อลำดับแรกเท่ากัน 2 รายการ มีสภาพความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด คือ มีการแจ้งล่วงหน้าให้นักศึกษาทราบก่อนการวัดและประเมินผล ($M = 4.63$, $S.D. = 0.49$) และมีการวัดและประเมินผลทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ ($M = 4.63$, $S.D. = 0.60$) แสดงให้เห็นว่า อาจารย์ผู้สอนมีการดำเนินการตามหลักเกณฑ์ที่ชัดเจนและเป็นธรรม โดยการแจ้งล่วงหน้าทำให้นักศึกษามีเวลาเตรียมตัว ซึ่งส่งเสริมความมั่นใจและลดความเครียดในการประเมินผล (Brookhart, 2013) ขณะเดียวกัน การประเมินทั้งภาคทฤษฎีและปฏิบัติถือเป็นแนวทางที่สอดคล้องกับลักษณะของรายวิชาพลศึกษา ที่มุ่งเน้นทั้งความรู้ ความเข้าใจในเนื้อหา และทักษะทางกายภาพ (Bailey et al., 2009) ซึ่งช่วยให้นักศึกษาได้รับการประเมินที่ครอบคลุมทุกมิติ และสะท้อนสมรรถนะจริงของผู้เรียน และค่าเฉลี่ยรายข้อลำดับสุดท้ายคือ มีการวัดและประเมินผลก่อนเรียนและหลังเรียน มีสภาพความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ($M = 4.15$, $S.D. = 0.92$) สะท้อนว่าการใช้การวัดก่อนเรียน-หลังเรียน (pre-test/post-test) ยังอาจไม่ได้ถูกนำมาใช้อย่างต่อเนื่องหรือทั่วถึงเท่าที่ควร ทั้งที่เป็นแนวทางสำคัญในการวัด "การเปลี่ยนแปลงของผู้เรียน" อย่างแท้จริงตามหลักการของการประเมินเพื่อพัฒนา (formative assessment) แนวทางนี้ช่วยให้อาจารย์สามารถประเมิน จุดเริ่มต้นและความก้าวหน้าของผู้เรียน ได้อย่างชัดเจน และนำข้อมูลมาใช้ในการปรับปรุงการจัดการเรียนการสอนได้อย่างเหมาะสม (Black & Wiliam, 1998) อย่างไรก็ตาม ควรมีการส่งเสริมการใช้แบบประเมินก่อนเรียน-หลังเรียนให้กว้างขวางยิ่งขึ้น เพื่อให้การประเมินผลสามารถสะท้อนการพัฒนาของผู้เรียนได้ชัดเจนยิ่งขึ้น และนำไปสู่การปรับปรุงกระบวนการจัดการเรียนการสอนได้ตรงจุด หรือการเพิ่มการแลกเปลี่ยนแนวปฏิบัติที่ดี (best practices) ด้านการประเมินผลในรายวิชาพลศึกษา ระหว่างอาจารย์ผู้สอน

สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ

การศึกษาสภาพการจัดการเรียนการสอนพลศึกษาของมหาวิทยาลัยราชภัฏเครือข่ายกรุงเทพมหานครและภาคกลาง พบว่า โดยรวมมีสภาพความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก และด้านหลักสูตรและการเรียนการสอน ด้านอาจารย์ผู้สอน และด้านการวัดและประเมินผลทางพลศึกษา ทุกรายการสภาพความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด และมีรายการที่อยู่ในระดับปานกลาง ด้านสถานที่ อุปกรณ์และสิ่งอำนวยความสะดวกทางพลศึกษา คือ ความเหมาะสมของสถานที่เปลี่ยนเครื่องแต่งกายสำหรับนักศึกษา มีตู้ น้ำดื่มสะอาดเพียงพอกับจำนวนนักศึกษา และด้านนักศึกษา คือ นักศึกษามีความรับผิดชอบต่องานที่ได้รับมอบหมาย และมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. ควรมีการกำหนดนโยบายด้านการพัฒนาสภาพแวดล้อมรวมถึงรูปแบบการบริหารจัดการองค์ประกอบที่เหมาะสม รวมถึงพัฒนาอุปกรณ์ นวัตกรรมที่ยั่งยืนในการจัดการเรียนการสอนพลศึกษา
2. ควรมีการศึกษาวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม (Participatory Action Research-PAR) หรือการศึกษาวิจัยเชิงทดลอง (Experimental Research) ที่เกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนพลศึกษาสำหรับนักศึกษาของมหาวิทยาลัยราชภัฏทั่วประเทศ มหาวิทยาลัยรัฐ หรือเอกชนต่อไป

เอกสารอ้างอิง

- ASEAN University Network. (2015). AUN-QA Criteria for Programme Level (Version 3.0) [Online]. Retrieved December 20, 2024, <https://www.aun-qa.org> (In Thai)
- Bailey, R., Armour, K., Kirk, D., Jess, M., Pickup, I., & Sandford, R. (2009). The educational benefits claimed for physical education and school sport: An academic review. *Research Papers in Education*, 24(1), 1–27.
- Biggs, J., & Tang, C. (2011). *Teaching for quality learning at university*. 4th edition. New York: McGraw-Hill Education.
- Black, P., & Wiliam, D. (1998). Assessment and classroom learning. *Assessment in Education: Principles, Policy & Practice*, 5(1),

7-74.

- Boonchum, S. (2013). Preliminary research. 9th edition. Bangkok: Suwiryasarn Publishing House. (In Thai)
- Brookhart, S. M. (2013). How to create and use rubrics for formative assessment and grading. Arlington: ASCD.
- Chaiyasit, C., & Sitthipornvorakul, E. (2019). The impact of student dress code compliance on classroom discipline in Thai universities. *Journal of Education Studies*, 47(2), 145-160. (In Thai)
- Chickering, A. W., & Gamson, Z. F. (1987). Seven principles for good practice in undergraduate education. *AAHE Bulletin*, 39(7), 3-7.
- Constitution Drafting Committee. (2017). Constitution of the Kingdom of Thailand 2017. Bangkok: Office of the Secretariat of the House of Representatives. (In Thai)
- Department of Physical Education. (2020). Guidelines for organizing physical education activities in educational institutions. Bangkok: Office of Physical Education for Quality of Life Development. (In Thai)
- Itthipat, S. (2019). Educational Research: Concepts and Applications. 2th edition. Bangkok: Chulalongkorn University Press. (In Thai)
- Kaewurai, W. (2018). Student discipline and moral development in higher education. *Journal of Social Sciences and Humanities*, 45(3), 67-78. (In Thai)
- Kember, D., & McNaught, C. (2007). Enhancing university teaching: Lessons from research into award-winning teachers. Oxfordshire: Routledge.
- MarketPlus. (2023). Rajabhat University Group launches "PTRU Model" to produce teachers for the 21st century [Online]. Retrieved December 20, 2024. <https://www.marketplus.in.th/content/detail.php?id=16889#:~:text=> (In Thai)
- Office of the Higher Education Commission. (2019). Thai Qualifications Framework for Higher Education (TQF). Bangkok: Ministry of Higher Education, Science, Research and Innovation. (In Thai)
- Office of the Permanent Secretary, Ministry of Higher Education, Science, Research and Innovation. (2024). Statistical data on personnel in higher education institutions classified by academic position, academic status and type of institution [Online]. Retrieved December 20, 2024. https://info.mhesi.go.th/stat_stf.php?search_year=2567 (In Thai)
- Office of the Secretary of the National Strategy Committee. (2018). National Strategy 2018 - 2037 (Abridged Edition) [Online]. Retrieved December 20, 2024. https://www.nesdc.go.th/download/document/SAC/NS_SumPlanOct2018 (In Thai)
- Phutthapong, T., & Wongsuwan, K. (2022). Integration of sportsmanship in cooperative learning to enhance students' social behavior. *Journal of Moral and Ethical Education*, 9(2), 45-58. (In Thai)
- Physical Activity Promotion Plan Development Committee. (2018). Physical Activity Promotion Plan (2018 - 2030). Bangkok: NC Concept Co., Ltd. (In Thai)
- Sallis, J. F., Prochaska, J. J., & Taylor, W. C. (2012). A review of correlates of physical activity of children and adolescents. *Medicine and Science in Sports and Exercise*, 32(5), 963-975.
- Trilling, B., & Fadel, C. (2009). 21st century skills: Learning for life in our times. San Francisco: Jossey-Bass.
- Whitehead, S., & Biddle, S. (2008). Adolescent girls' perceptions of physical activity: A focus group study. *European Physical Education Review*, 14(2), 243-262.
- Wichian, N. (2020). Time management and academic responsibility among Thai university students. *Thai Journal of Higher Education*, 13(1), 22-38. (In Thai)
- Wongwanich, S., Petchprasert, A., & Sirisuthi, C. (2020). Learning workload and time management among Thai university students. *Journal of Educational Studies*, 48(2), 99-115. (In Thai)